

Asia: VN/9806/2021

Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi

1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen edistämiskeskus on ensisijaisesti taiteen rahoittaja. Resurssit eivät ole riittävät eikä Taiken strategian jalkauttaminen ole onnistunut oikein hyvin.

2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taitee toteuttaa OKM:n kansallisia kulttuuripolitiikan strategisia linjauksia ja tavoitteita ja lisäksi kulloistakin hallitusohjelmaa siltä osin kuin hallitusohjelman tavoitteet kohdistuvat Taiken toimialueeseen ja tehtäviin.

Tärkeää on, että OKM:n ja Taiken välillä käydään aitoa dialogia edellä mainituista tavoitteista ja Taikella on hyvä tuntuma siihen, miten ne suhteutuvat siihen, mitä alan toimijoiden piirissä tapahtuu.

4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Raportin perusteella vaikuttaa, että OKM:n ja Taiken välinen tulosohjaus on kehittynyt viime vuosina, mutta siinä on edelleen kehittämisen varaa. On toki loogista, että operatiivisten asioiden ja niiden toteuttamiseksi tarvittavien resurssien siirtoa voidaan siirtää ministeriöstä Taikelle hoidettavaksi. Mietin, onko tässä ristiriitaa, mutta ei varmaan ole.

5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taidelajikohtaiset toimikunnat ovat monin tavoin toimiva rakenne. Toimikuntien työ koetaan laadukkaaksi ja perustuvan keskustelemaan päätöksentekokulttuuriin, mitä pidetään arvossa. Todetaan toisaalta myös, että joidenkin toimikuntien työmäärä on kohtuuton. Päätöksenteko lisäksi myös kuormittuu ja jääviyssäännökset aiheuttavat merkittäviä haasteita. Nämä tulee pyrkiä ratkomaan ja luultavasti vanhoilla keinoilla se ei onnistu.

Erityisen tärkeää olisi avata päätöksenteon kriteerit (esim. pisteytysmallien kuvaukset), vaikka se epäilemättä voi olla vaikeaa. Sitä kautta prosessiin tulisi avoimuutta, luotettavuutta, oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden tuntua. Ilmeisesti näitä on korostettu myös esimerkiksi annetuissa Kanadan ja Irlannin vertaispooliarvioinneissa.

Poolimalli vaikuttaa kiinnostavalta, mutta sisältää merkittäviä riskejä, mm. vaihtuvuus niissä voi olla suurta. Poolivaiheen valmistelun tulisi olla "tasalaatuista." Toimikuntavaiheen lopullisen päätöksenteon tulisi pitkälti voida luottaa laadukkaaseen valmisteluun. Viittaan yllä olevaan pohdintaan pisteytysmallien kuvauksista yms. (prosessin avaaminen).

Toimikuntamallin muuttaminen olisi suuri muutos, joten asiaa kannattaisi harkita/valmistella vielä tarkemmin.

Asiantuntijatyöstä toimikunnissa tulee maksaa kohtuullinen korvaus.

6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Alueellista toimintaa kannattaa vahvistaa ja hyödyntää alueella olevaa taiteen ja kulttuurin alan osaamista.

On vaikea sanoa, ratkaisisiko suunniteltu 5 keskuksen malli tilannetta. Keskusten alueet olisivat varsin suuria, joten koordinoinnin tulisi olla hyvin järjestetty. Tärkeää joka tapauksessa on, että Taikella on yhteys alueisiin ja alueen taiteilijoiden ja Taiken yhteistyötä ennemminkin lisätään kuin vähennetään. Alueellisilla taidetoimikunnilla tulisi olla rooli niin aluestrategioiden luomisessa kuin taiteen kehittämisen alueella. Lisäksi Temen piirissä painotetaan, että läänintaiteilijan työ voi hyvin olla myös "pelkästään" taiteellista työtä.

Alueiden ja kuntien vastuualueet tulevat muuttumaan sote-uudistuksen myötä ja se muuttaa myös kulttuurin asemaa kunnissa. Tämä on hyvä huomioida Taiken kehittämistyössä.

7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kansainvälisyyttä voidaan edistää parhaiten esim. taiteilijoille, työryhmille myönnettävien liikkuvuusapurahojen avulla. Taiteilijoiden/työryhmien kansainvälistä verkostoitumista tulee rahoittaa ja vahvistaa.

Taiken virastona pitää tietysti aktiivisesti seurata alansa kansainvälistä kehittymistä, hakea hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja maailmalta.

Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehdoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).

Mikä esitetyistä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.

Status quo eli nykymalli pienin parannuksin

Perustele valintasi

Raportin pohjalta on mahdoton sanoa, mikä esitetyistä malleista olisi paras vai kannattaisiko uudistaminen kohdistaa olemassa olevan mallin kehittämiseen. Jälkimmäinen vaihtoehto saattaa olla varmempi ja hallittavampi vaihtoehto. Tärkeää on, että Taike reagoi joustavammin taiteen kentän muutoksiin. Raportissa esitetään merkittäviä muutoksia virastolle, joka on aika nuori ja toiminnot eivät ole vielä vakiintuneet.

Baran Karola
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry